

nationale ombudsman

Rapport

Waternet herstelde gevolgen foute automatische incasso niet zoals het hoort

Het oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over Waternet te Amsterdam gegrond.

Waar gaat het om?

De heer Struik¹ ontdekt jarenlange foute automatische incasso door Waternet

De heer Struik woont in Gouda. Begin 2025 ontdekt hij dat Waternet sinds 28 december 2021 automatisch bedragen van zijn bankrekening incasseert. Dat kan niet kloppen. Hij woont niet in het gebied van het waterschap Amstel, Gooi en Vechtstreek. En hij heeft nooit toestemming verleend voor deze incasso. De heer Struik wil graag de bedragen terug. Hij belt en mailt Waternet op 20, 24 en 29 januari 2025. Volgens Waternet gaat het om incasso voor aanslagen van een ander. Voor het terugkrijgen van de geïncasseerde bedragen verwijst Waternet meneer Struik naar zijn bank. De bank verwijst hem terug naar Waternet. De automatische incasso was namelijk ingeregeld door Waternet, niet door de bank. Op 30 januari 2025 stuurt de heer Struik een aangetekende brief aan Waternet. Daarin noemt hij onterechte incasso's van vier aanslagen in de periode van december 2021 tot de periode maart 2025. Hij vraagt de onverschuldigd betaalde bedragen aan hem terug te betalen. Waternet reageert niet. Daarom vraagt de heer Struik op 1 april 2025 de Nationale ombudsman om hulp. Tussentijds heeft hij van zijn bank via storeren en "melding onterechte incasso" dertien maanden aan onterecht afgeschreven bedragen teruggekregen, in totaal € 272,22. Hij hoopt dat de ombudsman kan helpen met het resterende deel van de onterecht afgeschreven bedragen. Volgens hem is dat € 390,23.

Waternet biedt geen oplossing voor de onterecht afgeschreven bedragen ouder dan dertien maanden

De ombudsman benadert op 30 april 2025 Waternet voor een oplossing. Op 21 mei 2025 laat Waternet weten dat een oplossing niet mogelijk is. Waternet volgt bij het terugbetalen van onterecht afgeschreven bedragen de SEPA-regels². Volgens deze regels kan een incasso waartoe geen machtiging was afgegeven tot maximaal dertien maanden na afboekingsdatum door de bank worden teruggeboekt. Op 16 juli 2025 stuurt Waternet een meer formele klachtreactie aan de heer Struik. Daarin schrijft Waternet dat het ervan uitgaat dat iedereen zijn bankrekening zelf in de gaten houdt. En dat dertien maanden iemand voldoende tijd geeft om een foute afschrijving te ontdekken en te melden. De verkeerde automatische incasso heeft Waternet direct stopgezet nadat de heer Struik melding had gemaakt van de foute incasso. Daarnaast heeft de heer Struik volgens Waternet alles al benut wat wettelijk mogelijk is. Hij heeft namelijk volledig teruggekregen wat volgens de SEPA-regels mogelijk was (namelijk dertien maanden aan verkeerde automatische incasso's). Daarom kan Waternet de heer Struik niet verder helpen. Mogelijk kan de heer Struik de persoon die zijn bankrekeningnummer heeft gebruikt civielrechtelijk aanspreken, aldus Waternet. Waternet vindt het vervelend dat het zo lang onterecht bedragen van de bankrekening van de heer Struik heeft afgeschreven. Wel vindt Waternet dat het daarbij niets verkeerd heeft gedaan en dat het behoorlijk heeft gehandeld.

De klacht

De heer Struik klaagt erover dat Waternet de bedragen niet aan hem terugbetaalt die hij niet hoefde te betalen en die Waternet jarenlang zonder zijn machtiging of instemming automatisch van zijn bankrekening heeft geïnd.

Het onderzoek door de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman start op 28 juli 2025 zijn onderzoek. Hij stelt Waternet vragen over het inregelen van de automatische incasso en hoe zich dat verhoudt met wat de ombudsman eerder hierover heeft

¹ Niet de echte naam.

² SEPA staat voor Single Euro Payment Area. Sinds 2 november 2009 regelen de *SEPA Core Direct Debit Scheme* en de *SEPA Business to Business Direct Debit Scheme* de betalingen en incasso tussen banken en geldinstituten binnen de EU.

geschreven.³ Ook vraagt de ombudsman naar de rechtsgrond voor het houden van de bedragen die de heer Struik niet aan Waternet hoefde te betalen en die Waternet zonder (controle op) zijn toestemming van zijn bankrekening heeft geïncasseerd. Tot slot wil de ombudsman van Waternet weten wat het van de klacht en het eigen optreden vindt. Aan de heer Struik stelt de ombudsman enkele vragen.

De reactie van de heer Struik

Na het overlijden van zijn vader, heeft de heer Struik de administratie van zijn vader en die van zichzelf eens goed bekeken. Toen heeft hij op zijn bankrekening de afschrijvingen van Waternet ontdekt. De heer Struik leeft naar eigen zeggen vrolijk en wat rommelig. Daarom heeft hij dit niet eerder ontdekt. Dat hij wat slordig was, geeft volgens hem Waternet niet het recht om de foutief geïncasseerde bedragen niet aan hem terug te geven.

De reactie van Waternet

Waternet stuurt op 12 augustus 2025 een e-mailbericht aan de heer Struik en in 'cc' aan de ombudsman. Daarin spreekt Waternet van nieuwe ontwikkelingen. Het blijkt dat Waternet beleid kent om onterechte betalingen tot vijf jaar terug te kunnen storten en dat de klachtenafdeling hier niet van op de hoogte was. Waternet biedt de heer Struik excuses aan dat dit beleid niet in eerste instantie bij hem werd toegepast. De onverschuldigd betaalde aanslagen die nog binnen de verjaringstermijn van vijf jaar vallen en die niet zijn gestorneerd, worden aan hem terugbetaald. Waternet stuurt een overzicht van alle geïncasseerde en gestorneerde bedragen. Het gaat om vier jaar en om een totaalbedrag dat de heer Struik nog tegoed heeft van € 502,12⁴. Waternet heeft dat bedrag in augustus 2025 aan de heer Struik uitbetaald. Telefonisch laat Waternet de Nationale ombudsman weten dat het bij de heer Struik om een incident ging. De kennis over het moeten terugbetalen van bedragen die tot vijf jaar lang onverschuldigd zijn betaald, was niet overal in de organisatie aanwezig. Zo kon gebeuren wat in deze zaak is gebeurd. Waternet heeft stappen gezet om dit in de toekomst te voorkomen. Het heeft informatie over het terugbetalen van onverschuldigde betalingen in de interne kennisbank en werkinstructie gezet. Ook heeft het de medewerkers die hiermee te maken krijgen extra geïnformeerd. Tot slot wil Waternet het knelpunt bij het inregelen van de automatisch incasso structureel oplossen. Het wil het inregelen op termijn alleen nog met instemming van de bankrekeninghouder mogelijk maken. Op dit moment gaat Waternet uit (van de juistheid) van wat een belastingplichtige zelf op de website invult voor het inregelen van automatische incasso. Daarbij weet Waternet niet of de belastingplichtige het eigen bankrekeningnummer gebruikt of het nummer van een ander met instemming van de ander. Met andere woorden, Waternet weet eigenlijk niet of de belastingplichtige daadwerkelijk een machtiging voor automatische incasso kan afgeven voor het opgegeven bankrekeningnummer. Mocht daarin iets niet kloppen, dan verwacht Waternet dat de rekeninghouder aan de bel trekt. Op dat moment corrigeert Waternet de incasso direct, zoals dat in deze zaak is gebeurd toen de heer Struik aan de bel trok. Door de actuele ontvlechting⁵ van de organisatie verwacht Waternet dat het pas in 2026 het knelpunt (= het ontbreken van controle bij het inregelen van automatische incasso) structureel kan oplossen met de hiervoor nodige systeemaanpassing.

³ Rapport 2025/010 van 11 februari 2025; De ombudsman vindt het kwalijk als een belastingplichtige per abuis of met kwade opzet, eenvoudig bij de overheid automatische incasso kan inregelen zonder (controle op) toestemming van de rekeninghouder. Volgens de ombudsman mag iedereen van de overheid verwachten dat die alleen automatisch incasseert van een bankrekening met toestemming van de rekeninghouder.

⁴ Het gaat om vier aanslagen (voor de jaren 2020 tot en met 2024) in totaal € 889,34. Daarvan is inmiddels € 384,22 gestorneerd. Het restant van € 502,12 betaalt Waternet in augustus 2025 aan de heer Struik.

⁵ De stichting Waternet houdt per 1 januari 2026 op te bestaan. Dat hebben de gemeenteraad van Amsterdam en het bestuur van het Waterschap Amstel Gooi en Vecht op 10 juli 2024 besloten. De huidige organisatie wordt opgesplitst in twee nieuwe waterorganisaties: één van de gemeente Amsterdam voor de gemeentelijke watertaken (zoals drinkwater en riolering) en één van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht voor de watertaken van het waterschap (zoals dijken en schoon, genoeg water).

Op 10 november 2025 laat Waternet de heer Struik per e-mail weten dat de verkeerde incasso al vanaf 2015 in het systeem van Waternet stond ingeregeld. Echter, dat het de betalingen vóór 2020 niet kan zien. Dat komt door de overgang in 2020 naar een nieuw facturatiesysteem. Waternet is bereid om de heer Struik tegemoet te komen voor de betalingen vóór 2020. Het schrijft: *"als u nog betaalbewijzen heeft van vóór 2020, zouden we die graag ontvangen om u daarin verder tegemoet te komen."* Ook wil Waternet een boeket met bloemen sturen voor het aanvankelijk niet goed oppakken van zijn hulpvraag. Echter, Waternet wil dat alleen doen, als de heer Struik dat fijn vindt.

De aanvullende reactie van de heer Struik

De heer Struik vindt in zijn bankafschriften betalingen aan Waternet die teruggaan tot 30 november 2015. Hij stuurt op 23 november 2025 de betaalbewijzen aan Waternet. Daarbij vraagt hij om de onterecht geïncasseerde bedragen tussen 2015-2020 aan hem terug te betalen. Hij berekent een bedrag van €726,48. Het boeket met bloemen vindt hij niet nodig. Wel dankt hij voor het aanbod. Waternet bevestigt op 3 december 2025 de ontvangst van de betaalbewijzen. Door de aanstaande ontvlechting (zie voetnoot 5) kan Waternet pas in het nieuwe jaar dit verder uitzoeken en hem tegemoetkomen. De heer Struik is bezorgd. Hij vreest met de splitsing tussen wal en schip te vallen en dat geen van de nieuwe organisaties zich verantwoordelijk gaat voelen voor het rechtzetten. Daarom vraagt hij Waternet om het nog in 2025 recht te zetten.

De aanvullende reactie van Waternet

Op 2 december 2025 stuurt Waternet een brief aan de Nationale ombudsman. Daarin erkent Waternet dat het geen machtiging kan laten zien waaruit blijkt dat hier de bankrekeninghouder opdracht of instemming heeft gegeven voor de automatische incasso. Wel vindt Waternet dat er ook een controleplicht rust op de bankrekeninghouder. Het schrijft dat het niet alle onverschuldigde betalingen aan de heer Struik kan terugboeken *"omdat er sprake is van een verjaringstermijn van vijf jaar op het innen [van belasting; No]"*. Met andere woorden: Waternet kan de belasting vóór 2020 niet meer bij de belastingplichtige opeisen die deze belasting eigenlijk in eerste instantie had moeten betalen. De klacht van de heer Struik vindt Waternet terecht. Het schrijft hierover: *"Waternet handelde onbehoorlijk. In het geval de bankrekeninghouder en belastingschuldige elkaar niet kennen, is er namelijk geen mogelijkheid voor de bankrekeninghouder om verdere betalingen direct terug te claimen bij de belastingplichtige behalve een civielrechtelijke procedure."* Verder bevestigt Waternet wat het al telefonisch en per e-mail de Nationale ombudsman heeft laten weten. Aan de heer Struik stuurt Waternet op 8 december 2025 een e-mail. Daarin laat het weten dat zijn klacht vanaf 1 januari 2026 onder het Waterschap Amstel Gooi en Vecht valt. Zolang de overdracht van de klachtendossiers niet is afgerond, kan de heer Struik terecht bij het klachtenteam van Waternet. Het schrijft: *"Wij doen er alles aan om geen hinder te veroorzaken voor u en andere klachtindieners. Daarnaast is het ook in ons belang om uw zaak in het nieuwe jaar zo goed en snel mogelijk af te ronden."*

In een e-mail van 18 december 2025 laat Waternet de heer Struik weten dat het toch lukt om de oude bedragen en de wettelijke rente nog in 2025 aan hem over te maken.⁶ In een verklarende e-mail schrijft Waternet op 12 januari 2026 aan de heer Struik: *"Dat wij u tot tien jaar terug het geïncasseerde geld retourneren doen wij uit coulance terwijl de regel is dat we tot vijf jaar terug onverschuldigde incasso's retourneren. Dit doen we omdat we vinden dat u niet de dupe mag worden van de situatie."* Aan Waternet en aan de Nationale ombudsman laat de heer Struik weten, dat hij alle beloofde bedragen heeft ontvangen. En dat daarmee, wat hem betreft, de zaak is afgerond.

---

⁶ Waternet wil totaal € 1.646,26 aanvullend overmaken. Dat is € 726,48 voor de betalingen tussen 30/11/2015 en 30/11/2019 en € 919,78 voor de wettelijke handelsrente. Wel ziet Waternet een verschil van € 57,59 tussen haar berekening (€ 668,89) en die van de heer Struik (€ 726,48). Echter, Waternet laat het hierbij. Het gaat uit van de berekening van de heer Struik om de aanvullende vergoeding nog in 2025 aan hem te kunnen overmaken.

Het oordeel van de Nationale ombudsman

Het vereiste van goede organisatie

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid ervoor zorgt dat haar organisatie en haar administratie de dienstverlening aan de burger ten goede komt. Dat betekent in ieder geval dat de overheid belastingen alleen automatisch van een bankrekening incasseert met instemming van de rekeninghouder. Het betekent ook dat de overheid de wet volgt en desgevraagd onverschuldigde betalingen terugbetaalt en daarbij de verjaringstermijn voor het terugvorderen toepast van vijf jaar vanaf het moment dat iemand bekend is geworden met de on-verschuldigdheid van zijn betaling (zie Achtergrond).

Waternet liet onjuist automatische incasso inregelen zonder (controle op) instemming rekeninghouder

Een belastingplichtige kan bij Waternet eenvoudig automatische incasso inregelen. Daarbij gaat Waternet uit van wat de belastingplichtige invult. Als iets fout is ingevuld en of de incasso verkeerd is, dan verwacht Waternet dat de rekeninghouder aan de bel trekt. Waternet controleert dus bij het inregelen niet of de belastingplichtige Waternet op de juiste manier kan machtigen om zijn belasting van de opgegeven bankrekeningnummer bevoegd automatisch te laten incasseren. De norm en juist is dat een belastingplichtige Waternet alleen voor automatische incasso kan machtigen als hijzelf de rekeninghouder is of als de rekeninghouder instemt met de automatische incasso. De Nationale ombudsman heeft zich al eerder uitgesproken⁷ over het zonder controle inregelen van automatische incasso. Hij vindt deze manier van invorderen kwalijk. Hij vindt dat iedereen van de overheid mag verwachten dat die alleen belastingen automatisch van een bankrekening incasseert met instemming van de rekeninghouder. In deze zaak heeft een derde bij het invullen van het bankrekeningnummer het nummer van de heer Struik opgegeven voor het automatisch incasseren van de belasting van de derde. Waternet controleerde toen niet of dit was met instemming van de heer Struik. Wel incasseerde Waternet tien jaar lang van zijn bankrekening automatisch de belasting van de ander. Deze manier van invorderen is niet hoe het hoort.

Waternet herstelde onverschuldigde betalingen niet zoals het moet en niet zoals het hoort

In deze zaak staat niet ter discussie dat de heer Struik de bedragen niet hoefde te betalen die Waternet tien jaar lang automatisch van zijn bankrekening heeft geïncasseerd. De heer Struik woonde en woont namelijk niet in de regio van Waternet. Hij moet dus geen belasting betalen aan Waternet. Ook heeft hij geen toestemming gegeven voor het automatisch incasseren van de belastingen die de derde aan Waternet moest betalen. De bedragen die Waternet automatisch van de heer Struik incasseerde zijn dus zonder rechtsgrond en daarmee onverschuldigd betaald. De wet geeft dan de mogelijkheid om in ieder geval tot vijf jaar terug te herstellen. In dat licht valt niet te begrijpen, dat Waternet dat herstel niet heeft geboden toen de heer Struik dat in januari 2025 vroeg. Waternet weigerde toen vier jaar oude onverschuldigde betalingen aan de heer Struik terug te geven. Ook na een oplossingsgerichte tussenkomst van de ombudsman.

Het actuele beleid bij onverschuldigde betalingen schiet nog te kort

Waternet erkent tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman alsnog dat het voorgaande verkeerd was. Het verwijst naar standaard beleid waarin Waternet tot vijf jaar oude, onverschuldigde betalingen gewoon terugbetaalt. Echter, dit beleid was niet overal binnen de organisatie bekend. Zo kon het gebeuren dat in dezelfde situatie iemand wel vijf jaar oude betalingen terug ontving en de ander niet. Dat laatste gebeurde bij de heer Struik. Waternet vindt dit terecht onjuist en niet behoorlijk en vindt de klacht dus terecht gegrond. Maar volgens de Nationale ombudsman schiet Waternet onder omstandigheden ook met toepassing van haar standaard beleid nog tekort. Immers, van belang is het moment waarop iemand bekend is geraakt met zijn vordering uit onverschuldigde betaling. Op dat moment gaat de vijfjaarstermijn lopen voor het terugvorderen van een onverschuldigde betaling. Daarbij geldt dan de voorwaarde dat de vordering niet ouder mag zijn dan twintig jaar. Dat betekent dat een vordering die bijvoorbeeld acht jaar geleden is ontstaan waarvan de betrokkene nu pas kennis neemt, hij de betaling nog vijf jaar lang kan terugvorderen. Over vijf

⁷ Zie achtergrond: rapport 2025/010.

jaar is de vordering namelijk dertien jaar oud en dat is nog ruim binnen de maximale termijn van twintig jaar. Waternet moet eigenlijk toetsen op welk moment iemand bekend is geraakt met zijn vordering. Vanaf dat moment begint de vijfjaarstermijn te lopen waarbinnen iemand onverschuldigde betalingen terug kan vorderen tot maximaal twintig jaar oud.⁸

De eindconclusie is dan ook dat Waternet hier niet heeft gehandeld zoals de wet dat vraagt en ook niet hoe het hoort.

Waternet repareert voor de heer Struik alsnog zoals het moet en hoort

In augustus 2025 betaalt Waternet de tot vijf jaar oude onverschuldigde betalingen aan de heer Struik die hij niet via zijn bank al terug had ontvangen. Dat zijn alle betalingen vanaf 1 december 2019. De betalingen die daarvoor liggen, betaalt Waternet aan de heer Struik in december 2025 nadat hij betaalbewijzen daarvan heeft opgestuurd. Ook vergoedt Waternet de wettelijke handelsrente over alle bedragen. Met dit herstel onderkent Waternet kennelijk dat ook voor de oudere betalingen nog geen sprake was van het verloop van de vijfjaarstermijn (voor het terugvorderen) nadat de heer Struik hiermee bekend raakte.⁹ Waternet repareert hier uiteindelijk alsnog wat de wet bij onverschuldigde betalingen vraagt en hoe het in dit geval ook hoort en past bij wat is gebeurd.

De conclusie

De Nationale ombudsman vindt de klacht van de heer Struik gegrond. Waternet heeft namelijk de automatische incasso laten inregelen zonder (controle op) de instemming van de bankrekeninghouder. Dat is in dit geval de heer Struik. Ook heeft Waternet het gevolg hiervan, de onverschuldigde betalingen, aanvankelijk niet hersteld zoals dat moet en hoort.

De instemming

De Nationale ombudsman neemt met instemming kennis dat Waternet tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman de in klachtbehandeling gemiste kansen alsnog individueel en structureel heeft opgepakt. Het is goed dat Waternet aan de heer Struik excuses heeft aangeboden. Ook goed is dat het alle onverschuldigd betaalde bedragen aan hem heeft vergoed inclusief de wettelijke rente. Voor structurele verbetering is het goed dat Waternet inmiddels de interne kennisbank en werkinstructie zo heeft aangepast dat de hele organisatie de wettelijke termijn van vijf jaar toepast (bij het beoordelen van een vordering uit onverschuldigde betaling). Daarbij gaat de Nationale ombudsman ervan uit dat Waternet dit doet in lijn met de wet en kijkt naar het moment waarop de termijn van vijf jaar begint te lopen. Tot slot is het goed dat het inregelen van automatische incasso op termijn alleen met instemming van de rekeninghouder mogelijk is.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

---

⁸ Voor periodieke betalingen zonder rechtsgrond geldt, dat bij elke betaling telkens een afzonderlijke vordering uit onverschuldigde betaling ontstaat (zie Achtergrond). Dit speelt hier sinds 2015 met de automatische incasso.

⁹ In dit geval heeft Waternet de heer Struik tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman gewezen op een veel oudere incassomachtiging, waarna de heer Struik de oudere betalingen heeft ontdekt en aanvullend van Waternet heeft teruggevorderd.

Bijlage I: Achtergrond

Burgerlijk Wetboek

Boek 6, afdeling 2. onverschuldigde betaling

Artikel 6:203

1. Degene die een ander zonder rechtsgrond een goed heeft gegeven, is gerechtigd dit van de ontvanger als onverschuldigd betaald terug te vorderen.
2. Betreft de onverschuldigde betaling een geldsom, dan strekt de vordering tot teruggave van een gelijk bedrag.
3. Degene die zonder rechtsgrond een prestatie van andere aard heeft verricht, heeft eveneens jegens de ontvanger recht op ongedaan making daarvan.

Boek 3, titel 11, rechtsvorderingen

Artikel 306

Indien de wet niet anders bepaalt, verjaart een rechtsvordering door verloop van twintig jaren.

Artikel 3:309

Een rechtsvordering uit onverschuldigde betaling verjaart door verloop van vijf jaren na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de schuldeiser zowel met het bestaan van zijn vordering als met de persoon van de ontvanger is bekend geworden en in ieder geval twintig jaren nadat de vordering is ontstaan.

Aantekeningen Groene Serie Vermogensrecht artikel 3:309 BW

Aantekening 2

"[Art. 3:309](#) BW schrijft voor dat de rechtsvordering uit onverschuldigde betaling verjaart door het verstrijken een termijn van vijf jaar, die ingaat de dag volgende op de dag dat de schuldeiser bekend is geworden met zowel zijn vordering als de persoon van de ontvanger. Het gaat daarbij om een subjectief criterium. Wat betreft de lengte van de termijn is aangesloten bij de verjaringsregeling van rechtsvorderingen tot schadevergoeding. Zie aant. A2. Zie voorts nader aant. 5. De rechtsvordering verjaart in ieder geval door het verstrijken van twintig jaar nadat de vordering uit onverschuldigde betaling is ontstaan. Deze absolute termijn van twintig jaar voorkomt dat rechtsvorderingen uit onverschuldigde betaling onverjaarbaar zijn in de gevallen dat de schuldeiser nimmer of laat bekend is met zijn vordering en/of de persoon van zijn ontvanger. Zie ook aant. A2."

Aantekening 3.1 Betaling zonder rechtsgrond

"Uit [art. 6:203](#) BW volgt dat sprake is van onverschuldigde betaling, indien een prestatie is verricht zonder dat daarvoor een rechtsgrond bestaat die het verrichten van de prestatie rechtvaardigt (Parl. Gesch. Boek 6, p. 805). Vanaf het moment van de onverschuldigde betaling ontstaat het recht het betaalde terug te vorderen. Neem het geval dat is betaald op grond van een rechtshandeling, die later (met terugwerkende kracht) is vernietigd. Achteraf is de vernietigde rechtshandeling reeds nietig geweest op het moment dat zij werd verricht; als op grond van een later vernietigde rechtshandeling is betaald, dan is er sprake van onverschuldigde betaling in de zin van [art. 6:203](#) BW (zie ook: [Asser/Sieburgh 6-II 2021/410](#)). In sommige gevallen ontstaat de vordering uit onverschuldigde betaling later dan op het moment dat is betaald. Bijvoorbeeld in gevallen dat de rechter aan de vernietiging van de rechtshandeling geheel of ten dele terugwerkende kracht heeft ontzegd. Zie art. 3:53 [lid 2](#) BW. Verdedigbaar is dat in die gevallen de vordering ontstaat op het moment van de vernietiging van de overeenkomst. Indien periodieke betalingen zonder

rechtsgrond worden verricht, ontstaat telkens op het moment van de betaling een afzonderlijke vordering uit onverschuldigde betaling. Zie nader aant. 4. Zie voorts de volgende rechtspraak."

Aantekening 4, periodieke betalingen

"Indien de onverschuldigde betaling bestaat uit periodieke betalingen, dan ontstaat telkens op het moment van de respectieve betalingen zonder rechtsgrond een vordering tot terugbetaling. [Art. 3:308](#) BW is niet van toepassing op de rechtsoverdrachten uit onverschuldigde betaling, wèl [art. 3:309](#) BW. Vergelijk HR 24 januari 1975, [ECLI:NL:HR:1975:AC5533](#), [NJ 1975/244](#) en zie [aant. 2](#) bij art. 308. Zie voorts:

HR 16 mei 2025 [ECLI:NL:HR:2025:761](#), JOR 2025/160, m.nt. F.P.C. Strijbos:

Vordering tot terugbetaling van periodiek betaalde liquiditeitspremie aan een bank; aanvangsmoment van verjaringstermijn van vordering uit onverschuldigde betaling.

Hoge Raad: "3.2.2 De wetgever heeft de regeling van de aanvang van de verjaring van [art. 3:309](#) BW zoveel mogelijk willen laten aansluiten bij die van [art. 3:310](#) BW, dat de verjaring regelt van rechtsoverdrachten tot vergoeding van schade en tot betaling van een bedongen boete. Evenals voor de korte verjaringstermijn van [art. 3:310](#) BW, moet voor de korte verjaringstermijn van [art. 3:309](#) BW worden aangenomen dat deze niet alleen in het teken staat van de rechtszekerheid, maar ook van de billijkheid en dat ook voor deze termijn geldt dat zij pas begint te lopen op de dag na die waarop de benadeelde daadwerkelijk in staat is een rechtsoverdracht tot terugbetaling in te stellen.

De korte verjaringstermijn van [art. 3:309](#) BW kan echter niet eerder een aanvang nemen dan op de dag na die waarop de vordering uit onverschuldigde betaling is ontstaan. Dit geldt ook indien voordien reeds aan de benadeelde bekend is dat de vordering uit onverschuldigde betaling zal ontstaan en wie de ontvanger van de onverschuldigde betaling zal zijn.

3.2.3 Een vordering uit onverschuldigde betaling ontstaat op het moment dat een betaling zonder rechtsgrond wordt verricht. Indien periodieke betalingen zonder rechtsgrond worden verricht, ontstaat telkens op het moment van de betaling een afzonderlijke vordering uit onverschuldigde betaling."

Rapport 2025/010

Van de Nationale ombudsman van 11 februari 2025: "Fout overheid vraagt om coulance"

"... Iedereen mag van de overheid verwachten dat die alleen automatisch incasseert met toestemming van de rekeninghouder. Dat is hier van meet af aan verkeerd gegaan. Iedere belastingplichtige bij het HHNK kon, per abuis of met kwade wil, eenvoudig zelf automatische incasso inregelen van een bankrekeningnummer zonder (controle op) instemming van de rekeninghouder. Dat is kwalijk. En het is zorgelijk omdat niet duidelijk is of het HHNK inmiddels is gelukt dat te verbeteren. Daarom is het goed dat het HHNK tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman alsnog de eerste stappen heeft gezet met de verwachting dat het onderliggende incassosysteem probleem in de loop van 2025 structureel is opgelost..."